

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

Účelem a smyslem kogentního ustanovení § 444 obch. zák. (viz § 263 odst. 1 obch. zák.) je docílit stavu, v němž bude předmět koupě v okamžiku, kdy má kupující dle smlouvy nabýt vlastnické právo, dostatečně odlišitelný od jiného zboží. Musí být totiž určitelné, kterou věc prodávajícího ze svého majetku pozbývá, resp. kterou věc kupující do svého majetku nabývá. Samotná dikce tohoto ustanovení pojí požadavek písemné formy jen se samotným odchylným ujednáním o okamžiku nabytí vlastnického práva kupujícím a nikoliv též na dostatečné označení převáděného zboží v době přechodu vlastnického práva, coby jeden z předpokladů, za jejichž splnění lze (platně) odchytku sjednat. Opačný výklad by pak byl v rozporu s účelem a smyslem tohoto ustanovení, počítá-li § 444 obch. zák. s tím, že si strany mohou ujednat dřívější okamžik nabytí vlastnického práva rovněž u věcí genericky určených. Tento typ věci přitom nelze a priori specifikovat, neboť by již nešlo o určení předmětu koupě druhem. Účelu ustanovení § 444 obch. zák. může být dosaženo i jinak než v písemné formě, např. uložení předmětu koupě určeného druhem odděleně od jiných věcí téhož druhu, sjednaným mezi stranami, popř. sděleným kupujícím prodávajícím.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 3114/2021-248 ze dne 31.1.2023)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyně VacuClean s.r.o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. A.S., Ph.D., advokátem se sídlem v P., proti žalované Veolia Energie ČR, a.s., se sídlem v O., zastoupené Mgr. J.V., advokátem se sídlem v O., o vydání věci, in eventum o zaplacení částky 2 590 580 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 59 C 118/2019, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 4. 2021, č. j. 15 Co 46/2021-223, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 4. 2021, č. j. 15 Co 46/2021-223, se v té části prvního výroku, jíž byl potvrzen rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2020, č. j. 59 C 118/2019-187, v části výroku pod bodem I, kterou byla zamítnuta žaloba na zaplacení částky 2 590 580 Kč s úrokem z prodlení, a ve výroku o nákladech řízení pod bodem II, jakož i ve druhém výroku o nákladech odvolacího řízení, a rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2020, č. j. 59 C 118/2019-187, v části výroku pod bodem I, kterou byla zamítnuta žaloba na zaplacení částky 2 590 580 Kč s úrokem z prodlení, a ve výroku o nákladech řízení pod bodem II, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Okresnímu soudu v Ostravě k dalšímu řízení. Ve zbývajících částech se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Ve zde souzené věci se žalobkyně domáhala, aby žalované bylo uloženo vydat jí stacionární sací zařízení pro čištění výrobních prostor zn. DISAB-TELLA, sestávající z filtračního odlučovače BATLX-23-SPB25, vyr. č. 4782, se sběrnou nádobou a vypouštěcím zařízením, včetně podpurné konstrukce sací podtlakové jednotky PES.2S.55, vyr. č. 4781, a z elektrické ovládací skříně (dále jen „zařízení“), a nebude-li vydání možné, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit jí částku 2 590 580 Kč se zákonným úrokem z prodlení.

2. Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. 9. 2020, č. j. 59 C 118/2019-187, žalobu zamítl (výrok I) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II).

3. Krajský soud v Ostravě k odvolání žalobkyně rozsudkem uvedeným v záhlaví rozhodnutí soudu

prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

4. Odvolací soud vyšel z těchto skutkových zjištění:

a) Žalovaná (objednatelka) uzavřela dne 4. 11. 2013 se sdružením společností, NOEN, a. s. (dále jen „NOEN“), a AC TECHNOLOGIES s. r. o. (dále též jen „sdružení“), jako zhotovitelkami smlouvu o dílo, kterou se zhotovitelky zavázaly k provedení provozuschopného díla „odprášení a odsíření kotlů K14, K13, K12“ s místem plnění elektrárna Třebovice (dále jen „smlouva o dílo“). Podle bodu č. 18.1.1. této smlouvy přechází vlastnictví k dodávkám zboží, zařízení, dokumentaci, materiálu a provedeným pracím, které zhotovitelky zajišťují v místě, kde je umístěno staveniště, na objednatelku postupně po částech okamžikem dodání zboží, zařízení a materiálu na staveniště a v případě prací jejich provedením. Podle bodu č. 24.1.3. smlouvy při odstoupení od smlouvy objednatelkou bude od zaplacených částek odečtena část ceny odpovídající rozsahu díla, který byl proveden a který si objednatelka ponechá, zbývající zaplacená částka bude vrácena objednatelce spolu s úroky. U části díla, kterou objednatelka odmítne, jsou zhotovitelky povinny vyklidit staveniště na své náklady a uvést je do původního stavu.

b) Žalobkyně se kupní smlouvou ze dne 18. 10. 2018 zavázala společnosti NOEN k dodání a převodu vlastnického práva k zařízení oproti zaplacení kupní ceny ve výši 2 590 580 Kč (dále jen „kupní smlouva“). Mezi stranami bylo mimo jiné ujednáno, že kupující se stane vlastníkem zařízení po podepsání předávacího protokolu a zaplacení kupní ceny.

c) Žalované bylo známo, že pro účely provádění díla bude zařízení dodáváno žalobkyní jako subdodavatelkou. Obsah kupní smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a společností NOEN neznala a nezjišťovala jej.

d) Dne 6. 11. 2018 dodala žalobkyně zařízení na staveniště elektrárny Třebovice, o čemž byl mezi ní a společností NOEN sepsán předávací protokol. V něm stálo, že žalobkyně dodává zařízení společnosti NOEN na základě shora uvedené kupní smlouvy.

e) Dne 9. 1. 2019 bylo vůči společnosti NOEN zahájeno insolvenční řízení a dne 7. 3. 2019 byl insolvenčním soudem zjištěn její úpadek a povolena reorganizace.

f) Dne 8. 2. 2019 odstoupila žalovaná od smlouvy o dílo. Následně byl dne 19. 2. 2019 uzavřen mezi ní a zhotovitelkami protokol o předání dílčího plnění, v němž se strany vypořádaly mimo jiné též za dodané zařízení.

g) Dopisem ze dne 22. 2. 2019 žalobkyně odstoupila od kupní smlouvy z důvodu nezaplacení kupní ceny.

h) K datu jednání odvolacího soudu bylo zařízení zapracováno do systému elektrárny Třebovice a plní funkci při odsíření a odprášení jejích kotlů.

5. K primárně uplatněnému nároku na vydání odvolací soud dovodil s odkazem na § 505 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), že zařízení se jeho zapracováním stalo součástí elektrárny jakožto věci hlavní. Plní-li zařízení uvedenou funkci, nezbytnou při provozu elektrárny, pak jde o součást věci, jejímž oddělením by došlo ke změně funkčnosti elektrárny ve smyslu jejího ztížení či zhoršení. Z tohoto důvodu již zařízení přestalo být samostatnou věcí, stalo se součástí elektrárny Třebovice a jejím vlastníkem je nejméně od okamžiku jejího zabudování do systému elektrárny žalovaná jakožto subjekt vlastnící celou elektrárnu. Již z toho důvodu není žaloba v primárním požadavku na vydání důvodná.

6. Odvolací soud zároveň uzavřel, že žalovaná se ostatně stala vlastníkem zařízení již k datu 6. 11.

2018, kdy bylo k provedení díla složeno na staveništi označeném ve smlouvě o dílo. Zdůraznil předně, že právním důvodem dodání zařízení jakožto jedné z komponent prováděného díla na pozemek žalované byla smlouva o dílo uzavřená mezi žalovanou a sdružením, přičemž zařízení na staveništi dodala žalobkyně na základě kupní smlouvy, v jejímž čl. 2 odst. 1 se k dodání zařízení na adresu elektrárny Třebovice zavázala. Odvolací soud podotkl, že vzhledem k datu uzavření smlouvy o dílo se na posouzení touto smlouvou založeného závazkového vztahu použije právní úprava obsažená v zákoně č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník (dále též jen „obch. zák.“). Vyslovil názor, že k zodpovězení otázky zda, jak a kdy nabyla žalovaná vlastnické právo k zařízení, nelze vyjít z § 542 odst. 1 obch. zák., neboť zařízení nepředstavovalo samo o sobě předmět díla, ale pouze jednu z jeho komponent, navíc realizace závazku dodavatele díla nesměřovala ke zhotovení nové věci, ale pouze k její úpravě. V souladu s § 541 obch. zák. je proto k přechodu vlastnického práva k zařízení, jakožto k věci opatřené zhotovitelem k provedení díla, nutno aplikovat ustanovení o kupní smlouvě.

7. Z ujednání v bodě 18.1.1. smlouvy o dílo odvolací soud dovodil, že strany se jím odchýlily od § 443 odst. 1 obch. zák., podle něhož kupující nabývá vlastnické právo ke zboží, jakmile je mu dodané zboží předáno; podle smlouvy mělo vlastnické právo ze zhotovitele na objednatele k jednotlivým zařízením jakožto komponentům díla přejít v okamžiku jejich dodání na staveništi, aniž by muselo dojít k jejich formálnímu předání a bez ohledu na to, zda je dodal zhotovitel osobně či jím určený subdodavatel. Zhotovitel (společnost NOEN) nebyl k datu dodání zařízení na staveništi jeho vlastníkem, byť od žalobkyně jakožto prodávající předmět koupě převzal spolu s označenou dokumentací, jak se podává z protokolu o předání ze dne 6. 11. 2018, neboť jako kupující k tomuto datu nezaplatil sjednanou kupní cenu zařízení a smluvní strany se přitom v souladu s § 2132 o. z. platně dohodly v čl. 5. kupní smlouvy, že kupující nabývá vlastnické právo ke zboží okamžikem, kdy bezzbytku zaplatí sjednanou kupní cenu. Nebyl-li zhotovitel vlastníkem dodané komponenty díla, mohla by k němu žalovaná nabýt vlastnické právo jeho složením na staveništi v souladu s bodem 18.1.1. smlouvy o dílo za splnění podmínek § 446 obch. zák., podle kterého kupující nabývá vlastnické právo i v případě, kdy prodávající není vlastníkem prodávajícího zboží, ledaže v době, kdy kupující měl vlastnické právo nabýt, věděl nebo vědět měl a mohl, že prodávající není vlastníkem a že není ani oprávněn se zbožím nakládat za účelem jeho prodeje.

8. Odvolací soud citoval závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 7. 2016, sp. zn. 21 Cdo 3895/2015 (dostupného, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu zde citovaná, na jeho webových stránkách), na jejichž základě a s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2020, sp. zn. 22 Cdo 2974/2019, formuloval názor, že není-li tu objektivně pochybnost o právu prodávajícího věc převést, nelze klást na investigativní aktivitu nabyvatele stejné nároky, jako když tu objektivní pochybnosti jsou; předpokladem závěru o tom, že nabyvatel nevyužil všechny dostupné prostředky, aby se přesvědčil o oprávnění převodce, je tedy zjištění, že byly dány zvláštní, nestandardní okolnosti. Ve zde souzené věci pak podle jeho mínění nebylo zjištěno, že by k datu 6. 11. 2018, ke kterému měla žalovaná nabýt vlastnické právo k zařízení jeho složením na staveništi, existovaly z objektivního hlediska jakékoliv pochybnosti o tom, že zhotovitel nebyl oprávněn se zařízením nakládat za účelem provedení díla sjednaného s žalovanou. Argumentoval, že sama žalobkyně k uvedenému datu žádné pochybnosti o dobré víře žalované netvrdila a tyto vztahovala výhradně k datu sepisu protokolu o předání zařízení ze dne 19. 2. 2019, mimo samotný fakt, že zařízení na staveništi nedodal zhotovitel, ale sama žalobkyně, o čemž byla žalovaná informována, jestliže udělila žalobkyni souhlas s vjezdem do svého areálu. Dle názoru odvolacího soudu však tato skutečnost z objektivního hlediska žádné pochybnosti o oprávněnosti zhotovitele disponovat s dodávaným zařízením nevyvolává. Naopak, pokud věc nezbytnou pro provedení díla na staveništi dodal subdodavatel zhotovitele jakožto její původní vlastník, mohla žalovaná důvodně předpokládat, že vztahy mezi dodavatelem zařízení a zhotovitelem díla jsou vyřešeny natolik, že zhotovitel je oprávněn použít dodávané zařízení k provedení díla bez jakýchkoliv právních závad. Žalovaná proto ani nebyla povinna pro zachování své dobré víry vyvíjet jakoukoliv aktivitu k ověření práva

zhotovitele použít zařízení pro splnění jeho závazku ze smlouvy o dílo.

9. Konečně pak odvolací soud vysvětlil, že žalovaná nepozbyla vlastnictví k zařízení ani poté, co odstoupila od smlouvy o dílo, a to s ohledem na ujednání v bodě 24.1.3. smlouvy o dílo, které umožňovalo žalované ponechat si části díla i přesto, že došlo k odstoupení od smlouvy.

10. Odvolací soud uzavřel, že žalovaná nabyla vlastnické právo k zařízení v souladu se smlouvou o dílo jeho složením na stavenišť v dobré víře o tom, že zhotovitel byl oprávněn na ni vlastnické právo převést, a toto právo nepozbyl ani odstoupením od smlouvy o dílo, proto tím, že zařízení dříve, než došlo k jeho zabudování do elektrárny Třebovice, žalobkyni podle její výzvy ze dne 9. 4. 2019 nevydala, se vůči ní nedopustila protiprávního jednání, v důsledku kterého by byla povinna k náhradě škody odvíjející se od hodnoty nevydaného zařízení.

II. Dovolání a vyjádření k němu

11. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, výslovně ve všech jeho výrocích, podle obsahu však jen ve výroku o věci samé.

12. Dovolatelka má za to, že odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu při řešení otázek,

a) „zda smluvní strany, jejichž vztah se řídí obchodním zákoníkem, mohou učinit ujednání odchýlné od kogentních ustanovení tohoto zákona, resp. zda kupující může nabýt vlastnické právo ke zboží před dobou uvedenou v § 443 obch. zák. na základě písemného ujednání, v němž absentuje určení takového zboží způsobilé jej odlišit od jiného zboží“ (první otázka).

b) „zda v případě převodu vlastnického práva k věci vyžaduje investigativní aktivitu nabyvatele v zásadě jen ten stav, pokud jsou dány zvláštní, nestandardní okolnosti, které musejí objektivně vyvolat pochybnosti o vlastnickém právu převodce s tím, že za tento stav (resp. za zvláštní okolnost) se nepovažuje, pokud převodce není detentorem převáděné věci“ (druhá otázka).

13. K otázce v pořadí první dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že jeho závěr o platnosti ujednání smlouvy o dílo odchýlném od § 443 obch. zák. je v rozporu s kogentním ustanovením § 444 obch. zák., neboť smlouva zboží specifikuje pojmy „zboží“, „zařízení“ a „materiál“ a neumožňuje bližší identifikaci zboží způsobilou odlišit je od jiného zboží, přestože zařízení je jednotlivě určitelné a nezaměnitelně identifikované jedinečnými výrobními čísly. Tím, že neposoudil toto ujednání jako neplatné, se měl odvolací soud odchýlit od rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2013, sp. zn. 32 Cdo 2870/2011. Dovolatelka dodává, že podle ustálené rozhodovací praxe, např. podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 32 Cdo 433/2015, dopadá následek absolutní neplatnosti i na odchýlení se od povinné písemné formy právního úkonu.

14. Řešením druhé z otázek se měl odvolací soud odchýlit od závěrů rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1187/2019, podle nichž v případě převodu vlastnického práva investigativní aktivitu nabyvatele vyžaduje v zásadě stav, kdy převodce není detentorem převáděné věci. Ve vztahu k této otázce dovolatelka současně vytýká odvolacímu soudu, že pominul její podání ze dne 8. 11. 2019, v němž zpochybňovala dobrou víru žalované i k okamžiku složení zařízení na jejím pozemku, neboť namítla, že žalované nebyly (a ani nemohly být) předány žádné dokumenty týkající se předmětného zařízení (certifikáty, schémata, návody, prohlášení o shodě ...), a že žalovaná nejméně do 18. 2. 2019 nevěděla, kdo zařízení na její pozemky složil. Dovolatelka argumentuje, že je-li nezpochybněná dobrá víra žalované ke dni složení zařízení na jejím pozemku jedním ze základů napadeného rozhodnutí, bylo porušeno její právo na spravedlivý proces.

15. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto

soudu k dalšímu řízení.

16. Žalovaná ve svém vyjádření k dovolání navrhuje, aby bylo dovolání odmítnuto jako nepřijatelné. Prosazuje názor, že napadené rozhodnutí na předložených otázkách nezávisí, neboť nemají jakýkoliv vliv na právní závěr, že předmětné zařízení nelze vydat. K první otázce podotýká, že zařízení bylo smlouvou o dílo dostatečně specifikováno, nadto se požadavek písemné formy podle § 444 obch. zák. týká toliko ujednání, nikoliv přesné specifikace konkrétní věci. Druhá otázka podle jejího mínění s předmětnou věcí nijak nesouvisí, protože neodpovídá skutkovým zjištěním, na nichž napadený rozsudek spočívá. Žalovaná odmítá, že měla vynaložit investigativní aktivitu, neboť zde nebyla dána žádná okolnost, která ji mohla vyvolat.

III. Přijatelnost dovolání

17. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 [srov. čl. II bod 1 zákona č. [286/2021](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony], dále jen „o. s. ř.“

18. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přijatelné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

19. Podle § 241a o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 1, věta první). V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přijatelnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh) [odstavec 2].

20. Proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, jímž bylo potvrzeno zamítavé rozhodnutí soudu prvního stupně o žalobě na vydání věci, dovolání přijatelné není. Právní posouzení odvolacího soudu o tom, že primárním (reivindikačním) žalobním nároku nelze vyhovět, stojí na dvou vedle sebe stojících závěrech, totiž že a) zařízení se nejpozději od okamžiku zabudování (zapojení) do systému elektrárny stalo součástí věci, jejímž vlastníkem je žalovaná, není tedy samostatným předmětem vlastnického práva a není je možné vydat, a b) žalovaná nabyla vlastnické právo k zařízení již k datu, kdy bylo složeno na staveništi elektrárny.

21. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi vysvětlil, že spočívá-li rozhodnutí odvolacího soudu na posouzení více právních otázek, z nichž každé samo o sobě vede k zamítnutí žaloby či naopak k vyhovění žalobě pro nedůvodnost obrany žalovaného, není dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. přijatelné, jestliže řešení některé z těchto otázek nebylo dovoláním zpochybněno nebo jestliže některá z těchto otázek nespĺňuje předpoklady vymezené v § 237 o. s. ř. (srov. obdobně již usnesení ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 29 Odo 663/2003, uveřejněné pod číslem 48/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a dále např. usnesení ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2303/2013, či ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5469/2016). O takovou situaci jde též ve zde souzené věci, neboť dovolatelka prostřednictvím předložených otázek a ostatně ani skrze související argumentaci závěr uvedený shora pod písmenem a) nezpochybnila.

22. Prostřednictvím první otázky dovolatelka zpochybňuje též potvrzující výrok napadeného

rozsudku vztahující se k eventuálnímu žalobnímu žádání na zaplacení peněžité částky, opřený o závěr, že žalovaná se nedopustila protiprávního jednání, protože jí nevznikla povinnost k náhradě škody. Proti tomuto výroku brojí též prostřednictvím druhé otázky.

23. Pro řešení druhé otázky Nejvyšší soud dovolání přípustným neshledává.

24. Je tomu tak v první řadě proto, že od rozsudku ze dne 31. 7. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1187/2019, v němž se Nejvyšší soud vyjadřoval k otázce dobré víry žalobce ve stav zapsaný ve veřejném seznamu (§ 984 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“ nebo „nový občanský zákoník“), se odvolací soud striktně vzato odchýlit nemohl. Jednak se v něm Nejvyšší soud zabýval výkladem pojmu dobré víry v poměrech nového občanského zákoníku (odvolací soud však postupoval podle § 446 obch. zák. a aplikace tohoto ustanovení nebyla dovoláním zpochybněna), jednak (a to především) bylo toto rozhodnutí zrušeno nálezem Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2020, sp. zn. III. ÚS 3644/19, z důvodu ústavně diskonformního řešení otázky související s dobrou vírou.

25. Právním názorem, podle něhož není-li tu objektivně pochybnost o právu prodávajícího věc převést, resp. nejsou-li dány zvláštní, nestandardní okolnosti, nelze klást na investigativní aktivitu nabyvatele stejné nároky, jako když tu objektivní pochybnosti jsou, se ostatně odvolací soud neodchýlil ani od těch judikatorních závěrů, v nichž se Nejvyšší soud zabýval otázkou dobrověrného nabytí od nevlastníka podle § 446 obch. zák. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi přijaté k tomuto ustanovení vycházel z názoru formulovaného Ústavním soudem, že § 446 obch. zák. významným způsobem zasahuje do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek, při jeho aplikaci je tedy nezbytné striktně vyloučit jakékoliv jeho zneužití k jiným účelům, než pro které bylo stanoveno, a z toho důvodu je obzvláště nutné velmi přísně posuzovat otázku dobré víry nabyvatele (srov. nález pléna Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 75/04, uveřejněný pod č. [452/2006](#) Sb.). Ve vazbě na to Nejvyšší soud opakovaně zdůrazňuje, že v situacích, kdy existují o dobré víře kupujícího sebemenší pochybnosti, je nutné, aby kupující prokázal, že využil všechny dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že prodávající je skutečně oprávněn převést vlastnictví k předmětné věci, a že tedy byl v této souvislosti skutečně v dobré víře (srovnej např. rozsudky ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. 32 Odo 1411/2005, ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 32 Cdo 44/2007, a ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 29 Cdo 852/2009, a usnesení ze dne 22. 6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2806/2007, a ze dne 14. 3. 2016, sp. zn. 20 Cdo 1543/2015). S těmito závěry právní názor vyslovený odvolacím soudem v rozporu není.

26. Otázku, zda pochybnost o dobré víře žalované mohla vzbudit skutečnost, že převodce není detentorem převáděné věci, nelze obecně zodpovědět, neboť její řešení bude vždy záležet na okolnostech konkrétního případu. Tak argument, že převodce není detentorem převáděné věci, neodráží v poměrech předmětného sporu dostatečně skutečnost, že zařízení dodal žalobkyni přímo sám subdodavatel zhotovitele. Úvaha, na jejímž základě odvolací soud uzavřel, že tato skutečnost z objektivního hlediska sama o sobě pochybnosti o oprávnění zhotovitele nakládat s dodávaným zařízením nevyvolává, není nepřiměřená. Je třeba připomenout, že právní otázka, ať již otázka hmotného či procesního práva, nemůže z pohledu ustanovení § 237 o. s. ř. obstát, nelze-li na takto položenou otázku nalézt obecně platnou odpověď, tedy neumožňuje-li její formulace judikatorní řešení (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 30 Cdo 515/2014, a ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. 32 Cdo 3538/2016).

27. Nejvyšší soud však shledává dovolání přípustným pro řešení otázky první. Právní názor, že požadavek písemné formy zakotvený v § 444 obch. zák. se má vztahovat též na specifikaci předmětu koupě, který má kupující nabýt do vlastnictví před okamžikem stanoveným v § 443 obch. zák., v dovolatelkou odkazovaných rozhodnutích obsažen (ani implicitně) není. V rozsudku sp. zn. 32 Cdo 2870/2011 se Nejvyšší soud vyjadřoval k následkům ujednání, jímž se strany odchýlí od kogentního ustanovení, a v rozsudku sp. zn. 32 Cdo 433/2015 se zabýval otázkou, zda se požadavek formy stanovený zvláštním zákonem pro uzavření určité smlouvy vztahuje též na dohodu o její změně.

Otázku výkladu § 444 obch. zák. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi dosud neřešil; tohoto ustanovení se dotkl pouze v usnesení ze dne 5. 9. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1009/2007, aniž se zabýval jeho výkladem. Lze tedy uzavřít, že napadené rozhodnutí ve výroku o žalobě na peněžité plnění závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

28. Podle § 409 odst. 1 obch. zák. kupní smlouvou se prodávající zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) určenou jednotlivě nebo co do množství a druhu a převést na něho vlastnické právo k této věci a kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu.

29. Ustanovení § 443 obch. zák. kupující nabývá vlastnického práva ke zboží, jakmile je mu dodané zboží předáno (odstavec 1). Před předáním nabývá kupující vlastnického práva k přepravovanému zboží, když získá oprávnění zásilkou nakládat (odstavec 2).

30. Podle § 444 obch. zák. strany si mohou písemně dojednat, že kupující nabude vlastnické právo před dobou uvedenou v § 443 obch. zák., jestliže předmětem koupě je zboží jednotlivě určené nebo zboží určené podle druhu a v době přechodu vlastnického práva bude dostatečně označeno k odlišení od jiného zboží, a to způsobem sjednaným mezi stranami, jinak bez zbytečného odkladu sděleným kupujícímu.

31. Základním obsahem kupní smlouvy podle ustanovení § 409 a násl. obch. zák. je závazek prodávajícího dodat kupujícímu zboží (movitou věc), které musí být ve smlouvě určeno, buď konkrétním uvedením jednotlivé věci nebo určením druhu a množství, převést na něho vlastnické právo k tomuto zboží a závazek kupujícího zaplatit kupní cenu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 32 Odo 441/2003).

32. Z otázky, jak ji dovolatelka vymezila, a ze související dovolací argumentace je patrné, že dovolatelka požadavek na písemnou formu nevztahuje ke sjednání způsobu, jakým má být zboží označeno, popřípadě ke sdělení tohoto způsobu prodávajícím kupujícímu, nýbrž k samotnému označení zboží, a vychází přitom z názoru, že zboží má být stanoveným způsobem označeno přímo v ujednání, že kupující nabude vlastnické právo před dobou uvedenou v § 443 obch. zák., pro které § 444 obch. zák. stanoví písemnou formu. V uvedeném názoru se ale mýlí.

33. Účelem a smyslem kogentního ustanovení § 444 obch. zák. (viz § 263 odst. 1 obch. zák.) je docílit stavu, v němž bude předmět koupě v okamžiku, kdy má kupující dle smlouvy nabýt vlastnické právo (sic!), dostatečně odlišitelný od jiného zboží. Musí být totiž určitelný, kterou věc prodávajícího ze svého majetku pozbývá, resp. kterou věc kupující do svého majetku nabývá.

34. Samotná dikce tohoto ustanovení pojí požadavek písemné formy jen se samotným odchýlným ujednáním o okamžiku nabytí vlastnického práva kupujícím a nikoliv též na dostatečné označení převáděného zboží v době přechodu vlastnického práva, coby jeden z předpokladů, za jejichž splnění lze (platně) odchýlku sjednat. Opačný výklad by pak byl v rozporu s účelem a smyslem tohoto ustanovení, počítá-li § 444 obch. zák. s tím, že si strany mohou ujednat dřívější okamžik nabytí vlastnického práva rovněž u věcí genericky určených. Tento typ věci přitom nelze a priori specifikovat, neboť by již nešlo o určení předmětu koupě druhem (k tomuto vymezení předmětu koupě srovnej např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 32 Odo 441/2003, ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 33 Cdo 2884/2012, a ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 30 Cdo 5388/2015). Účelu ustanovení § 444 obch. zák. může být dosaženo i jinak než v písemné formě, např. uložením předmětu koupě určeného druhem odděleně od jiných věcí téhož druhu, sjednaným mezi stranami, popř. sděleným kupujícímu prodávajícím.

35. Týž názor vyplývá, byť jen nepřímo, z komentářové literatury. Tomsa, M. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. a kol. Obchodní zákoník. 13. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, komentář k § 444 obch. zák., uvádí, že ujednání, že kupující nabude vlastnické právo před předáním zboží, musí mít písemnou formu. Druhou (sic!) podmínkou, kterou strany nemohou dohodou vyloučit, je možnost objektivně identifikovat zboží, ke kterému přechází vlastnické právo. To je splněno bez dalšího, jde-li o věc jednotlivou, odlišenou od jiných, tedy originál nebo věc s individuálním znakem (např. vyraženým výrobním číslem) a takto ve smlouvě a při plnění určenou věc. V ostatních případech musí být zboží označeno tak, aby bylo odlišeno od jiného zboží tohoto druhu.

36. Byl-li proto ve zde souzené věci okamžik převodu vázán na moment složení věci (zboží, materiálu) na staveništi objednatele a takové ujednání bylo učiněno v písemné formě, bylo požadavkům ustanovení § 444 obch. zák. učiněno zadost.

37. Napadené rozhodnutí však přesto nemůže obstát. Podle § 242 odst. 3 věta druhé o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud tak činí z úřední povinnosti, i když dovolatel takové vady nenamítal. Ve zde souzené věci dovolatelka zatížení řízení vadou vytkla a učinila tak důvodně.

38. Odvolací soud založil své závěry o dobré víře na straně žalované mimo jiné na argumentu, že žalobkyně k datu složení zařízení na pozemku žalované žádné pochybnosti o její dobré víře netvrdila a tyto vztahovala výhradně k datu sepisu protokolu o předání zařízení ze dne 19. 2. 2019, mimo samotný fakt, že zařízení na staveništi nedodal zhotovitel, ale ona. Dovolatelka opodstatněně poukazuje na to, že ve svém podání ze dne 8. 11. 2019 (srov. č. I. 53 spisu) předložila tvrzení, že žalovaná nemohla být v dobré víře mimo jiné z toho důvodu, že jí nebyly (a ani nemohly být) předány žádné dokumenty týkající se předmětného zařízení (certifikáty, schémata, návody, prohlášení o shodě ...). Argument odvolacího soudu tedy neobstojí, což platí bez zřetele na to, že dovolatelka tuto námitku v odvolání nezopakovala ani nezmněla; z ustanovení § 212a odst. 1 o. s. ř. vyplývá, že odvolací soud zásadně není při své přezkumné činnosti vázán uplatněnými odvolacími důvody. Platí přitom i pro odvolací soud (§ 211 o. s. ř.), že soud při hodnocení důkazů pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

39. Tím, že uvedené tvrzení při svých úvahách pomínil, odvolací soud zatížil řízení vadou, která obecně vzato mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. V každém případě je třeba náležitě se vypořádat s otázkou, zda skutečnost, že zařízení bylo na pozemku žalované složeno bez dokladů, které se k němu vztahují, mohla v poměrech zde souzené věci (tj. zejména se zřetelem na to, že zařízení bylo na pozemku složeno za účelem jeho následného užití k provedení díla) zavdat objektivní důvod k sebemenším pochybnostem o právu zhotovitele zařízení převést.

40. Nejvyšší soud zdůrazňuje, že nikterak nepředjímá, s jakým výsledkem má být takové posouzení provedeno; je zapotřebí je provést a Nejvyšší soud, jenž je soudem výlučně přezkumným, nemůže být prvním soudem v tomto řízení, který tak učiní.

41. Jestliže se odvolací soud s touto otázkou nevypořádal, nemůže být právní posouzení, na němž spočívá napadené rozhodnutí, úplné a tudíž ani správné (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

42. Protože rozhodnutí odvolacího soudu v potvrzujícím výroku o zamítnutí žaloby na zaplacení peněžité částky není z uvedených důvodů správné a podmínky pro jeho změnu dány nejsou, Nejvyšší soud je, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), v tomto výroku podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil, spolu se závislými výroky o nákladech řízení (§ 243e odst. 2 věta třetí o. s. ř.). Důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud proto podle § 243e odst. 2 věty druhé o. s. ř. zrušil v dotčené části i toto rozhodnutí a

věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)